

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXVII. De transactione inita inter Priorem & populum, & de ejus validitate; & utrùm ratione juris decimandi facta sine autoritate Summi Pontificis, obliget successores ad illius obseruationem. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

- ubi possessionis traditio facta ab habente potestatem conferendi, habet vim collationis: Boët. *decis.* 308. num. 3. & de adeptione possessionis videbatur constare per confessionem dicti provisi Apostolici, quæ ipsi præjudicabat: ex traditis *decis.* 738. n. 2. & 3. part. 2. recent. quia responsum fuit, nec de tali confessione constare, nec possessionem probati per titulum, illiusque concessionem; licet è contra per investituram & concessionem possessionis factam ab eo qui conferre potest, censetur facta collatio, ut dicitur in decisionibus in contrarium allegatis. Sed quævis de tali possessione constaret, sola possessio non sufficeret proviso ab Ordinario ad constituendum illum legitimum contradictonem adversus provisum Apostolicum; nisi etiam doceret de titulo legitimo: Bart. in l. finali, §. si autem aliquis, C. de edicto divi Adriani, num. 21. versic. aut comparat aliquis: & versic. si verò allegaverit possessionem Pacificæ de Salviati, interdict. inspect. 2. cap. 2. num. 1. Campanil. in diversor. iur. canonici, rubrica 11. cap. 13. num. 224. Neque fieri debet differentia inter materiam beneficalem, & ea quæ traditur per dictos Doctores, loquentes de dicta l. finali, Cod. de edict. Divi Adriani. Quia materia beneficiæ eisdem regulis regitur, & limitatur, quibus tradita in dicta l. finali, ut per Coccin. *decis.* 347. num. 2. & non solum productio tituli est necessaria, sed etiam debet intervenire ante sententiam, ut mox diximus; & advertit Campanil. dicta rubric. 11. cap. 13. n. 231. & 232. Verat. *decis.* 346. num. 4. part. 2. ubi dicit quod remedium immisionis iuxta dictam legem finalem, Cod. de edicto divi Adriani, datur etiam contra possidentem, qui non potest immisionem impedire, nisi producat talem titulum, per quem in dicta immisione obtinere possit: Rot. *decis.* 711. num. 3. part. 1. recent. & 641. n. 1. part. 4. recent.
- 22 Quod maxime procedit, data disparitate titulorum inter duos provisos, non solum quia unus procedit ab Ordinario, & alter à Papa, ut dictum est, sed etiam quia tituli non sunt ejusdem speciei: cum proviso ab Ordinario facta fuerit in titulum & per obitum ultimi possessoris; & proviso Apostolica facta fuerit in commendam, & per vacationem ut prius, & sic cum tituli sint à diversis fontibus, & diversæ speciei, tituli non dicuntur pares ad effectum de quo agitur: Duran. *decis.* 430. numero 9. & 10.
- 23 Addatur præmissis, quod data nullitate tituli provenientis ab Ordinario, provisos non dicitur habere parem titulum. Rot. *decis.* 520. num. 17. p. 4. recent. tom. 3. nullitas autem consistit ultra superius dicta, in eo quod beneficium fuit collatum tanquam simplex, cum tamen haberet curam animarum, ex notatis per Selv. de benefic. part. 3. q. 11. num. 42. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 9. §. 1. num. 30. & diximus superius part. 2. cap. 2. §. 1. num. 11. & 12. & sequent. non enim potest Episcopus alterare qualitatem beneficii, & ex curato illud convertere in simplex, ut statutum fuit in Concil. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 16.
- 24 Et cum secularis sit omnino incapax beneficii Regularis sine dispensatione, Clement. 1. §. sanè prioratus, de stat. monachorum, cap. cum de beneficio, de præbend. in 6. Mantio. *decis.* 68. num. 5. Seraphini. *decis.* 1165. n. 12. & 13. ex hoc etiam capite resullat nullitas tituli allegati.
- Denique dixi non obstat decisionem Seraphini 287. num. 4. ubi dicitur, quod licet allegetur, possessionem & titulum esse infestum, ex eo quod

secularis possidebat, cum tamen prætenderetur beneficium esse Regulare: quæstio illa remittenda erat ad iudicium peritiorum: Quia cum super hoc re lis penderet, non erat possessor lite pendente amovendus à sua possessione: quod sequitur est. Postius in tractat. de manient. observ. 46. num. 19. Fuit enim responsam, obiectum non procedere ex eo quod provisos ab Ordinario non solum non produxerat titulum ante sententiam, sed etiam constabat titulum illius non esse legitimum, postea quod illum suo tempore produxisset: quod non erat in casu dictæ decisionis Seraphini. in qua non constabat de anteriori statu regularitatis, qui tamen in casu proposito fuerat bene verificatus: & ideo non poterat impediri immissio provisi Apostolici, cum de jure si beneficium Regulare collatum fuerit seculari, ille secularis non sit rursus, nisi sit triennalis possessor: Rot. *decis.* 229. n. 4. part. recent. Si tamen docuisset ante sententiam de titulo, & clarè non constitisset de statu anteriori regularitatis, possessor fuisset manutenendus lite pendente, juxta dictam *decis.* 287. Seraphini, & docuisset Postius dicto tractat. de manient. observat. 44. n. 5. in fine, versic. sed docto de titulo.

Et ex his dictis provisos præfati priores in commendam obtinuit prædictum prioratum quem adhuc hodie possidet.

CAPVT CLXVII

De transactione inita inter Priorem & populum, & ejus validitate, & utrum conventio ratione juris decimandi facta sine autoritate summi Pontificis, obliget successores ad illius observationem. Longa & immemorialis possessio utrum suffragetur laicis quoad jus decimas percipiendi, vel immunitatem ab ipsis obtinendis, & quæ ad id necessaria sint tam de jure cõmuni, quàm ex observantia Tribunalium Galliarum. Quando jus decimarum concessum censetur; quando vel sola decimarum temporalitas. De Ecclesiis succursalibus, & deputatione Vicarii in ipsis, sive perpetui, sive amovibilis & quibus concurrentibus talis deputatio fieri debeat.

SVMMARIVM.

- 1 Transactio facta super decimis non obligat successorem in beneficio, si non intervenerit in ea summi Pontificis autoritas.
- 2 Ut confirmatio transactionis sit realis, requiritur quod fiat cum cognitione causæ.
- 3 Si confirmatio facta fuerit auctoritate Superioris minus legitime, debet adversus illam elideri restitutio in integrum.
- 4 Laici non possunt allegare possessionem juris decimarum.
- 5 Concilium Lateranense quando factum sit, & cum ita nuncietur.
- 6 Temporis immemorialis lapsus non juvat ad prescriptionem juris decimarum, in favorem laicorum.

Qu. & Res. benef. Pars III. Cap. CLXVII. 107

- 7 Exemptionem totalem à solutione decimarum nullo tempore, etiam immemoriali, laicus praescribit.
- 8 Laicus qui decimas acquisivit ante Concilium Lateranense debet manuteneri in sua possessione, si concurrat fama privilegii.
- 9 Quibus concurrentibus laicus sit fundatus in decimis ante Concilium Lateranense concessis.
- 10 In Gallia quid observetur circa possessionem decimarum in favorem possessoris laici.
- 11 In Gallia feuda decimarum sunt ad instar aliorum feudorum domanialium, & num. 13.
- 12 Quae sit ratio differentiae inter concessionem decimarum factam ante, vel post Concilium Lateranense.
- 14 Prodicto titulo invalido concessionis decimarum, cessat omnis praesumptio tituli validi.
- 15 Laici sunt capaces decimarum quoad temporalitatem illarum.
- 16 Ex quibus probetur, concessam fuisse solum decimarum temporalitatem, vel ius ipsum decimandi.
- 17 Vicarios perpetuos in beneficiis unitis Episcopus deputare potest.
- 18 In Ecclesiis nimis remotis deputandus est Sacerdos amovibilis pro administratione sacramentorum.
- 19 Deputatio Sacerdotis in capellis remotis ab Ecclesia principali, debet fieri sine dismembratione parochiae.
- 20 Parochiani qui promiserunt suis expensis manuteneri Presbyteros servitores, tenentur ad observantiam pacti.
- 21 In dispositione faciente mentionem Ecclesiae principalis, comprehenduntur Ecclesiae annexae.
- 22 Ecclesiae succursales, quantum fieri potest, constituenda sunt sine praedjudicio Ecclesiae principalis.
- 23 Expensa Presbyteri amovibilis debet fieri sine incommodo Parochiae principalis.
- 24 Populus, si necesse sit, cogi potest ad expensam Presbyteri.

Inter Priorem cujusdam Ecclesiae parochialis, quae plures sub se habebat filias, seu Ecclesias succursales; & populum oppidi principalis, ante annos septuaginta inita fuerat quaedam transactio, per quam conventum fuerat, quod habitatores dicti loci exigenter in futurum decimas, & jura decimaria ad ipsos pertinerent, & de illis ad libitum disponere possent, ea tamen conditione, quod dicti parochiani tenerentur reedificare, & manuteneri propriis expensis in perpetuum dictas Ecclesias & Presbyteros capaces ad faciendum totum servitium, & de ornamentis providere, reservato tamen dicto Priori jure presentandi Presbyteros pro servitio dictae Ecclesiae: & his mediantibus, dicti parochiani promiserunt solvere Priori, & ejus successoribus in dicto beneficio quibuscumque quantitate annuam quinquaginta trium salmarum bladi, francam, immunem ab omnibus decimis, tam Pontificiis, quam Regiis, & sub aliis oneribus, & pactis in transactione contentis.

Cum autem Episcopus loci Ordinarius mandasset deputari unum novum Presbyterum in una ex Ecclesiis dependentibus à dicta Parochiali, dubitatum fuit Primo de viribus dictae transactionis, Secundo, de iustitia dictae ordinationis Episcopi, Tertio, cujus expensis dictas Sacerdos adjunctus manutendus esset, & stabilendus.

Circa primum dubium constat evidenter, successorem in beneficio non teneri ad observationem transactionis factae per ejus praedecessorem super decimis, & jure decimandi, cum non intervenerit auctoritas Summi Pontificis, cap. de cetero 5. de transactione. Abb. in cap. multiplici, num. 1. de decimis, Rebuff. in tractat. de decimis, quest. 13, num. 25. Coccin. decis. 279, num. 7. textus est in cap. veniens 8. de transact. Immo ad hoc ut confirmatio, & approbatio transactionis efficiatur realis, non sufficit qualibet confirmatio simplex, sed necesse est, ut illa facta fuerit cum cognitione causae, & ex causa rationabili, ad utilitatem Ecclesiae, teste Barbof. in l. si filiofamilias 26. §. fin. ff. solut. matrimon. num. 20. versic. quinimo adverte. Quamvis hoc casu, propter auctoritatem Superioris petenda sit restitutio in integrum nomine Ecclesiae, Barbof. dicto §. finali, n. 25. in fine, versic. item quod licet.

Neque obstat observantia dictae transactionis per longum tempus continuata, quia cum universitas & homines praefati oppidi sint laici, non possunt allegare possessionem percipiendi decimas: cap. causam qua, & ibi Glossa & DD. de praescript. Bertrand. conf. 116, num. 4. versic. tum quia cum universitas, vol. 1. Habent enim laici contra se resistentiam juris communis quoad perceptionem decimarum, cap. prohibemus 19. de decim. dependent enim decimae ab administratione Sacramentorum, dicta cap. causam qua 7. de praescript. & dicuntur concessae in casum pietatis, can. decimas, 16. q. 7. praesertim post Concilium Lateranense, sic nuncupatum, quia fuit habitum intra Ecclesiam sancti Joannis Lateranensis Vrbis Romae anno 1179. sub Alexandro III. quod Concilium differt ab alio convocato anno 1215. sub Innocentio III. & adeo ut non obstante quocumque temporis immemorialis lapsu, non possit allegari praescriptio infestationis; quia alioquin dispositio dictorum jurium recederet illudoria, ut dicit Rot. apud Duran. decis. 205, num. 15. Addent ad Louet littera D. circa finem, versic. mais quand une personne laïque, num. 9. ubi dicit, quod immunitas à solutione decimarum non potest praescribi spatio temporis quantumvis immemorialis, & quod eadem ratione concessio decimarum nulla temporis longissimi possessione roborari potest.

Verum quidem est, quod si laicus à tempore immemoriali decimas possederit, & praeterea allegetur communis fama & opinio, quod laicus ille possessor, seu quasi, decimarum, mediante persona suorum Majorum, illas consequutus fuerit ante Concilium Lateranense, tali casu in suo jure & possessione conservandus erit: ut testatur Menoch. lib. 6. praesumpt. 86, num. 4. & 5. & ita intelligendus est Monet. in tract. de decim. cap. 5. quest. 3. num. 74. quod ipse etiam explicat ibid. versic. puo tamen requiri. Vbi tamen dicit sufficere, quod laicus aliquid solverit Ecclesiae per tempus immemorabile in recognitionem: ad quod conferunt tradita per eundem num. 118. ubi dicit sufficere, quod ad hanc immemorabilem praescriptionem accedat fama privilegii seu feudi obtenti ante Concilium Lateranense, vel etiam fama feudi absolute: & quod tunc laicus tutus erit. Quod etiam determinatum fuit per Rot. decis. 215, p. 2. divers. per totum.

Sed quia negotium decidendum erat in Gallia, supponendum fuit quod ex observatione generalis Galliae, confirmata per supremarum Curiarum arresta, non ita praesicè cum immemoriali possessione jungenda est probatio famae privilegii, immo

- immò sola possessio immemoralis sufficit ad præsumendam infeudationem, si producantur aliqui antiqui tituli: quibus deficientibus, Parochus obtinebit in supremis illis Tribunalibus adjudicationem decimarum, non quidem pro tempore præterito, sed pro futuro: ut explicat Brodeau ad Louet, *littera D. num. 9. juncto num. 35. §. Vbi dicitur*, quod in feudis decimarum, sive ante, sive post Concilium Lateranense, idem jus obtinet quod in aliis feudis domanialibus, seu patrimonialibus; & quod ad similitudinem aliorum feudorum reguntur. Quamvis igitur Concilium Lateranense solum prohibuerit infeudationes, & concessionem decimarum faciendas laicis in futurum, tolerando illas, quæ factæ fuerant ante Concilium, quæ est ratio, propter quam fit distinctio inter concessionem & infeudationem factas ante, vel post dictum Concilium, dicto cap. *prohibemus*, cum ibi notatis, de decim.
- In Gallia tamen aliter judicatur, ut mox dictum est, propter infinitas casuum fortuitorum varietates, bella, incendia, & alia inconvenientia, quæ nimis frequenter acciderunt in Gallia, ob multa & continua dissidia propter diversitatem Religionis, aliæque causas exorta, ne alioquin Domini temporales ob defectum titulorum suo jure privati remanerent, ut testatur Grimaudet in *tract. de decimis*, lib. 2. cap. 6. num. 3. 2. 4. 1. & sequent. & maxime num. 47. §. ubi dicit sufficere recognitionem, vel præstationem homagii obedientiæ, vel dinumerationis factæ alicui Domino feudi; juncta temporis immemoralis diuturnitate, ad hoc ut Dominus temporalis obtineat adjudicationem juris decimandi: quod etiam bene explicat Forget in *tractat. de decim. c. 3. n. 4. & 5.* quem refert Bouchel in *summa beneficii*, in verbo, *Dismes*.
- In casu tamen proposito non poterat Communitas desumere aliquod fundamentum ex dicta transactione: tum quia clarè constabat illam fuisse factam longè post Concilium Lateranense, & tantum abest ut allegari posset aliqua præsumptio tituli legitimi, quin potius constabat de titulo vitioso & invalido per productionem & inspectionem dictæ transactionis, per quam cessabat omnis præsumptio tituli melioris, ut nominatim probat Grimaudet in dicto *tractat. des dismes*, cap. 6. numero 32. *versic.* parquoy s'il apparaissoit du titre vicieux, lib. 2.
- Neque est quod dicatur, solam fructuum temporalitatem per dictam transactionem fuisse translatam, non autem jus decimandi, cuius temporalitatis laici sunt capaces: Abb. in cap. *ad hac*, n. 4. de decimis.
- Quia constat ex verbis transactionis, non solum fructus decimales fuisse translatos per transactionem, sed ipsum etiam jus decimandi, sine aliqua temporis præfinitione, quod summè notandum est; dicitur autem jus decimandi translatum in eum, qui propria autoritate, & de manu excolentium prædia decimas percipere potest: Rebuff. in *tract. de decim. quest. 10. num. 34. in fine*, Gratian. *discept. forensis*, l. 38. num. 21. & sequent. & judicavit Rot. in *Ferrariensi*, seu *Ravennaten.* Decimarum, coram Melio, & nos fusiùs exposuimus in *tractat. de prevent. part. 1. capite 25. numero 8. & sequent.* ideo hic non repetimus.
- Posito igitur quod priores moderni velint stare dictæ transactioni, nec illam impugnent, concludendum est, quod licet permixtum sit Episcopis constituere Vicarios perpetuos in beneficiis unitis curam animarum habentibus, quale erat illud de

quo tractabatur; sive unio facta fuerit in favorem Monasterii, sive Dignitatis, vel Capituli, ex dispositione Concilii Tridentini, sess. 7. c. 7. de reformat. Barbof. in cap. *extirpanda* 30. §. qui vero, in verbo, *quidam*, de prebend.

Tamen deputatio ista Vicarii perpetui facta per Episcopum in dicto prioratu, locum habere non potest in casu de quo agitur, solum enim permixtum est Episcopis deputare unum sacerdotem simplicem, presbyterum, amovibilem, per eundem Episcopum approbatum, pro administratione Sacramentorum parochianis residentibus in loco sacramento remoto ab Ecclesia principali, stante difficultate & incommoditate itinerum, qui tamen deputatus non erit Vicarius perpetuus, ut probatur in cap. *ad audientiam* 3. de Ecclesiis adificandis, §. sine tamen divisione, dissimbratione, & separatione parochiæ, quæ semper remanere debet unita, & dependens ab Ecclesia matrice: Abb. in dicto cap. *ad audientiam*, n. 16. Menoch. *conf.* 477. per totum, §. Sed tamen cum conventum fuerit, quod parochiani oppidi principalis tenerentur propriis sumptibus manutene in perpetuum presbyteros capaces ad faciendum totum servitium, talis expensæ non debet fieri per Priores, sed tantum per populum, qui illam facere promissit, & ita in terminis hujus juris de quo agitur, tradit Menoch. dicto *conf.* 477. n. 2. & licet conventio illa simpliciter loquatur de expensis pro administratione Sacramentorum dictæ Ecclesiæ, tamen eadem ratione locum habere debet quoad Ecclesias annexas & dependentes, quæ comprehenduntur in qualibet dispositione faciente mentionem de Ecclesia parochiali, cap. *non pro*, de prebend. in 6. Gloss. in cap. *gratias*, de prebend. de jure, de rescriptis, in 6. fusiùs Barbof. de prebend. lib. 3. cap. 16. num. 7. & sequent. & nominatim n. 14.

Semper autem istæ Ecclesiæ succursales sitæ, uti debent, ut quantum fieri potest non sint præjudicium Ecclesiæ principali, seu matri, sed eas teneantur dictam Ecclesiam matricem agnoscere, illamque adire argumento cap. *significatum*, de prebend. Rebuff. in *praxi*, tit. de erectione Ecclesiæ in curatam & parochialem, num. 10. §. Et expressè illius presbyteri amovibilis ita fieri debet, ut non oriatur incommodum Parocho primitivo: dictum ad audientiam, & cap. *de monachis*, de prebend. c. 1. eod. tit. in 6. Rebuff. loco citato, n. 5. §. Quod confusum est dispositioni Concilii Tridentini sess. 21. c. 1. *versic.* & si necesse fuerit, compellere possit populum, atque ita declaratum fuit per sacram Congregationem Concilii apud Barbof. in notis ad dictum cap. *Cost. de subsidiariis remedia*, c. 7. §. n. 3.

Et ex his resoluta manent omnia dubia præposita: & concludendum Primo, transactionem nullam: Secundo Episcopum gravasse, infirmam Vicarium perpetuum: Tercio, Vicarium, seu presbyterum amovibilem constituendum esse expensis populi, non autem Prioris.

CAPVT CLXVI.

Quando beneficiū impetrari possit propter non residentiam in beneficiis, quibus cura animarum imminet, stante consuetudine antiquissima non residendi, quævis ex fundatione requiratur residentia